

Projectformulier ten behoeve van Openbare Instellingen

Praktische informatie

naam van openbare instelling die het project heeft ingediend: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Naam van het project : Databank Klachten

Timing van de wetenschappelijke taken : 18 maanden

Deliverables en valorisatie activiteiten ten laste van de wetenschappelijke ploeg (niet opgenomen in de beschrijvende fiche hieronder):

- *International seminars* (bij het begin van het project, doelstelling: state of the art);
- *rapport* over de manier de gegevens van het project best zouden kunnen lijden tot *international/europees* vergelijking en harmonisatie door de Openbare instelling ; Valorisatie activiteit bij het einde van het project (de ploeg kan een voorstel maken in het indieningsformulier);
- deliverables gevraagd in het onderzoekscontract met Wetenschapsbeleid : *beschrijving van het project* (max. 25 regels in Engels, Duits, Frans en Nederlands) ; *samenvatting van het project* (bij het einde van het project, max. 10 pagina's in Frans, Nederlands, Duits en Engels) ; *en tekst van max. 40 regels* in het Frans, Nederlands en Engels bestemd voor de Nieuwsbrief AGORA ; *tussentijdsrapporten* (max. 2 pagina's, om de 6 maanden voor de financiering van het project); *verslagen voor het begeleidingscomité* (zie hieronder)

Deze activiteiten zijn ten laste van het budget dat toegekend is aan de ploeg.

Verloop van een project:

Het is aan de overheidsinstelling het AGORA-project te beheren. Dit houdt in dat zij moet toezien op het goede verloop van de wetenschappelijke werkzaamheden en van de haar opgelegde taken om het project te laten vorderen. Samen met de ploeg en het Federale Wetenschapsbeleid vormen zij de Technische stuurgroep van het project. Voor elk project is er een Begeleidingscomité. Dit Begeleidingscomité is een klankbord dat de technische stuurgroep in staat moet stellen de grote fases van het project aan een geïnteresseerd publiek kenbaar te maken en er de nuttige input uit te halen. Het Begeleidingscomité zal worden betrokken bij de diverse overwogen initiatieven voor de valorisatie van het eindresultaat. De wetenschappelijke ploeg neemt op zich de documenten voor het comité, de openbare instelling zorgt voor de agenda en de notulen van de vergaderingen.

Datum van het informatiesessie (inschrijving ten minsten een week op voorhand per e-mail – naji@belspo.be . bij gebrek aan interesse heeft de vergadering niet plaats) : 9 april om 14.00 u. bij het Federale Wetenschapsbeleid.

Het project

1. Benaming van de instelling

Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

2. Naam van het project

Databank Klachten

3. Acroniem

EqualityClaim

4. Beschrijving van het project en situering binnen het kader van de instelling.

Achtergrond

1993, start registratie meldingen via een Microsoft Access databank.

2003, naar aanleiding van de uitbreiding van de discriminatiegronden wordt er een intern registratiesysteem (door de firma Dolmen) ontwikkeld.

2004 implementatie van een intern registratiesysteem.

Na 3 jaar is het interne registratiesysteem niet meer aangepast aan de huidige noden van de instelling. Er is nood aan een nieuw, beter onderhoudbaar dossierbeheersysteem, dat is afgestemd op de nieuwe nationale en internationale richtlijnen en wetgevingen ter zake en beantwoord aan de noden van instelling.

Het Centrum zal omgevormd worden tot een interfederaal orgaan dat de coördinatie van het organiseren van meldpunten op zich zal nemen. Hierdoor is er nood aan een uniform, geïntegreerd dossierbeheersysteem dat door de verschillende meldpunten kan worden gebruikt.

De Europese richtlijnen 2000/43, de zogenaamde rasrichtlijn, en 2000/78, de zogenaamde discriminatierichtlijn, moeten in elk van de 27 lidstaten omgezet worden in nationale wetgeving.

Voor België betekent dit niet alleen dat er federale wetten moeten zijn (en die zijn er, de zogenaamde 'wetten van 10 mei 2007'), maar dat ook alle gewesten en gemeenschappen via decreten en ordonnances deze richtlijnen moeten omzetten voor die materies waarvoor zij bevoegd zijn. Dit laatste is nog maar zeer gedeeltelijk gerealiseerd.

Europa verplicht ook elke overheid om een onafhankelijke instelling aan te duiden die slachtoffers kan bijstaan. De federale overheid heeft een dergelijke instelling, nl. het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Maar ook de gewesten en gemeenschappen moeten dus een onafhankelijke instelling aanduiden. Er zijn in principe twee mogelijkheden: ofwel duiden deze overheden elk een eigen instelling aan, ofwel bundelen zij de krachten om één enkele instelling aan te duiden.

De politieke keuze was snel gemaakt: er is een duidelijke optie om één enkel Centrum aan te duiden (met eventueel een tweede instelling specifiek voor 'gender'; zoals op dit moment het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen). Niet alleen is dit in het belang van elke inwoner van dit land, die duidelijk weet tot wie hij/zij zich kan richten. Het is ook een héél stuk goedkoper, én de bundeling van alle expertise rond discriminaties in één enkel Centrum is ook een troef.

Van december 2006 tot en met juni 2007 zijn er intensieve onderhandelingen geweest tussen alle regeringen van dit land om het huidige, federale Centrum om te vormen tot een gemeenschappelijk, 'inter-federaal' Centrum. Daartoe is een ontwerp van 'samenwerkingsakkoord' tussen alle regeringen én parlementen van dit land voorbereid. Deze tekst is zo goed als klaar, zowat alle knelpunten zijn omstandig aan bod gekomen en uitgeklaard. Het is echter wachten op de nieuwe federale regering om de volgende stap te zetten: het aanvaarden door alle regeringen van éénzelfde ontwerp van samenwerkingsovereenkomst, waarna de nodige adviezen kunnen opgevraagd worden (Raad van State, Serv, ...).

Alle politieke partijen van alle regeringen waren van dichtbij of van iets verderaf bij de onderhandelingen over dit samenwerkingsakkoord betrokken. In die zin is er goede hoop dat – eens de nieuwe federale regering gevormd is – er snel een definitieve tekst kan goedgekeurd worden.

Intussen willen we eraan herinneren dat de huidige federale wet op het Centrum reeds sinds 1993 voorziet dat het Centrum opdrachten kan aanvaarden van alle overheden in dit land. Reeds nu is het Centrum in een hele reeks dossiers actief die betrekking hebben op gewest- en gemeenschapsmateries, en daarenboven vervult het Centrum ook nu reeds een belangrijke coördinerende rol (het Centrum is het 'National Contact Point Integration' voor de EU, is coördinator van het Europese Jaar Gelijke Kansen 2007, ..., ...). Het samenwerkingsakkoord moet enerzijds deze 'inter-federale' rol formaliseren, anderzijds mogelijk maken dat het Centrum in rechte kan optreden op basis van decreten en ordonnances.

Situering:

Opdrachten van het Centrum

Wettelijk kader

Wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding B.S., 19.II.1993, gewijzigd door de wetten van 13 april 1995 (BS, 25 IV 95), 20 januari 2003 (BS, 12 II 03), 25 februari 2003 (BS, 17 III 03), 10 augustus 2005 (BS, 2 IX 05), 10 mei 2007 (BS, 30 V 07)

Volgens de wettekst: "Het Centrum heeft als opdracht het bevorderen van de gelijkheid van kansen en het bestrijden van elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van: 1° nationaliteit zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming; 2° seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, politieke overtuiging, fysieke of genetische eigenschap, of sociale afkomst."

Het werk dat het Centrum doet, evolueert in functie van de actualiteit en de veranderingen in onze samenleving. Zo ontwikkelde het Centrum verschillende werkwijzen en manieren om tussen te komen.

- Onthalen, luisteren, oriënteren en helpen

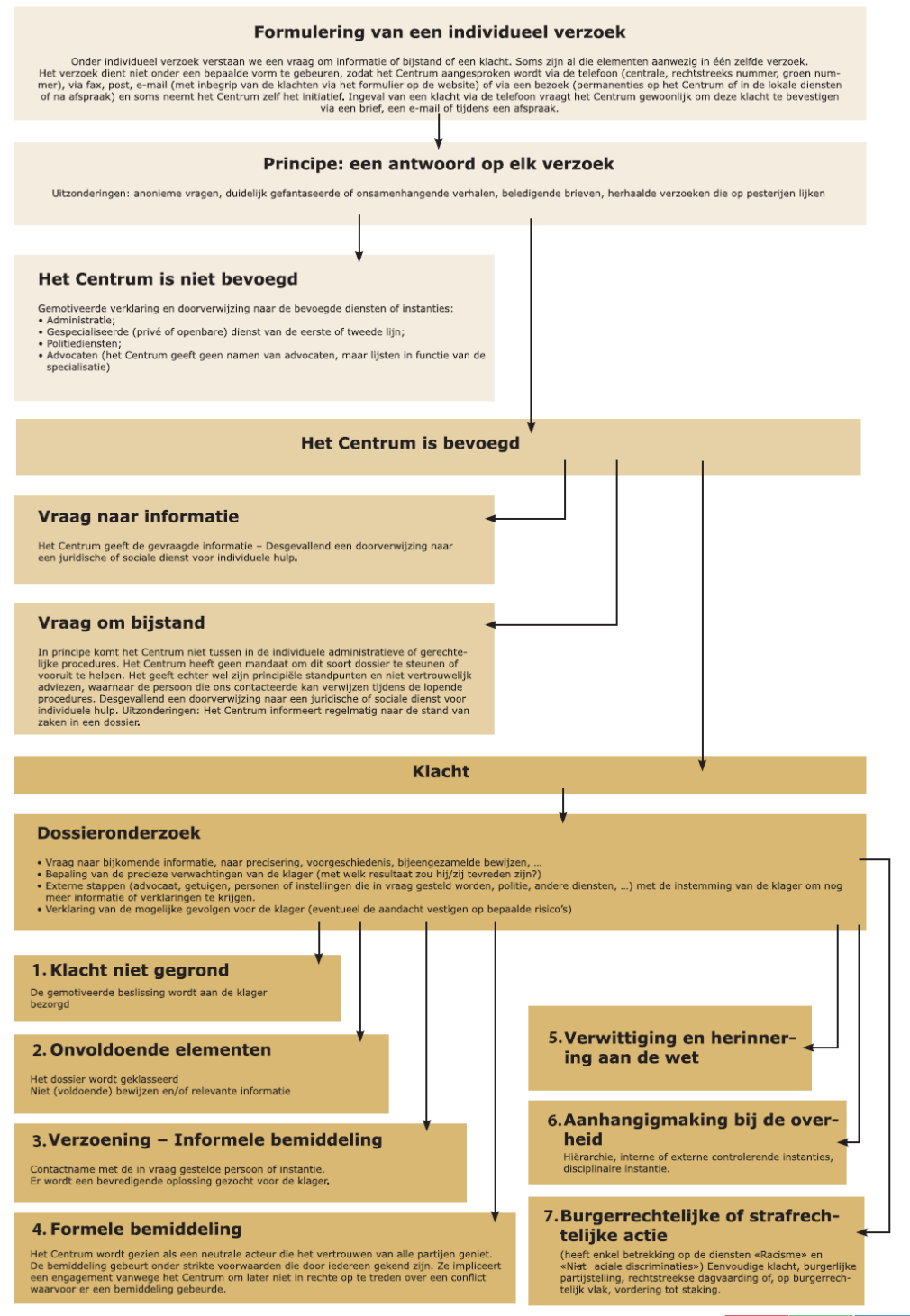
Het Centrum wordt dagelijks geïnterpelleerd over discriminaties of situaties waarin de fundamentele rechten van vreemdelingen op ons grondgebied geschonden worden. De aandacht die het Centrum van bij het eerste contact aan deze verzoeken besteedt, is essentieel voor de verdere adequate opvolging.

Een groot aantal van die vragen voor tussenkomst wordt snel beantwoord door het geven van informatie of het doorverwijzen naar andere overheidsdiensten of verenigingen. Andere vragen vereisen meer werk: racistische of homofobe aanvallen, conflicten tussen werkgever en werknemer, discriminatie bij het verhuren van een woning, racistische uitlatingen en aanzetten tot haat op internet, ... In dergelijke situaties komen de medewerkers van het Centrum actief tussen en begeleiden ze concreet de slachtoffers. Haat en discriminatie zijn afwijkende handelingen. Afstand nemen van haat is het herstellen van een gebroken sociale band. Daarom geeft het Centrum de voorkeur aan formules van dialoog, onderhandeling, verzoening en zelfs bemiddeling. Tabel 1.2. Concrete werking, geeft de procedure weer voor de behandeling van meldingen.

1.2 Concrete werking

1.2.1 Procedure voor de behandeling van meldingen

Schema 1: Procedure voor de behandeling van meldingen

Wettelijke bevoegdheden Art. 3.

Het Centrum is in de uitoefening van zijn opdracht volkomen onafhankelijk. Het Centrum is bevoegd:

1° om alle studies en onderzoeken uit te voeren die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn opdracht;

(...)

9° om statistische gegevens en uit de rechtspraak voortvloeiende beslissingen die nuttig zijn voor de evaluatie van de toepassing van de voormelde wet van 30 juli 1981 en van de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding in te winnen en bekend te maken, zonder dat de betrokken partijen kunnen worden geïdentificeerd.

Internationale context

Een van de conclusies uit het ODIHR's report Combating Hate Crimes in the OSCE Region: An Overview of Statistics, Legislation, and National Initiatives formuleert het probleem rond datacollectie, namelijk de verschillende classificatie van haatincidenten doorheen de verschillende staten van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).

De meerderheid van de statistische gegevens geven enkel raciaal gemotiveerde incidenten weer. In enkele staten worden incidenten gemotiveerd door xenofobie, etniciteit, of afkomst afzonderlijk geklasseerd. Echter in bepaalde staten wordt er onder raciaal gemotiveerde incidenten ook de zaken geklasseerd die het resultaat zijn van discriminatie op basis van religie, etniciteit, xenofobie. http://www.osce.org/publications/odihr/2007/09/26296_931_en.pdf

5. Uit te voeren opdracht:

a. door de onderzoeksploeg

Hoofdtaken

- het uitvoeren van een grondige studie (domeinanalyse, functionele analyse en behoefteanalyse) waarin de huidige situatie en nieuwe informaticanoden van de instelling worden geanalyseerd.
- het ontwikkelen van een nieuw dossierbeheersysteem dat tegemoet komt aan de nieuwe noden van de instelling (verschillende meldpunten die hetzelfde dossierbeheersysteem kunnen gebruiken) en conform is met de resultaten van de hiervoor vermelde grondige studie;

Daarbij moet de onderzoeksploeg

- voorzien in de vereiste wetenschappelijke en technische ondersteuning;
- het centrum helpen bij het valideren van de te weerhouden criteria voor de ontwikkeling van een webgebaseerd databank/registratiesysteem, rekening houdend met de vereisten voor een nationaal en internationaal rapporteringsinstrument;
- de anonimiseringsvoorwaarden voor de klachten verifiëren;
- de toegankelijkheidsvoorwaarden en de door het publiek raadpleegbare criteria helpen bepalen; waarbij de confidentialiteit verzekerd is van de gegevens.
- een instrument ontwikkelen voor betrouwbare (semi-)geautomatiseerde rapportering:
 - o die ondersteuning biedt voor de classificatie van meldingen en het opnemen van deze in een handleiding voor de gebruikers;
 - o die de basis vormt voor het jaarverslag (voorzien door de wet); op basis van de geregistreerde gegevens, zal het Centrum kunnen beschikken over een systematisch overzicht van het aantal klachten, de taal, de geografische verdeling, de aard van de klacht, de fasen van de behandeling, de doorverwijzingen en de afsluiting van de dossiers;
- voorzien in faciliteiten om de klachten op een meer rationele en doeltreffende manier te behandelen;
- voorzien in faciliteiten die toelaten om de discriminaties in de samenleving beter aan te tonen en te verhelpen;
- de instelling helpen om vergelijkbare indicatoren in te voeren op nationaal en internationaal niveau;
- een instrument ontwikkelen die de instelling helpt om nuttige informatie te verstrekken aan personen en instellingen die onderzoek verrichten (sociologisch, juridisch of ander)

b. door de openbare instelling:

1. *Voorafgaand aan het eigenlijke onderzoek:*

Evaluatie huidige applicatie, inventarisatie gevraagde cijfers voor nationale en internationale rapportering

2. *In de loop van het project:*

Continu domeinexpertise aanleveren voor de wetenschappelijke onderzoeksploeg, inventarisatie indicatoren en hun classificatie wat wordt reeds bevraagd; wat zou moeten bevraagd worden; welke gegevens zijn minimaal nodig; welke gegevens zijn overbodig voor een goed dossiervoorloop en een goede rapportering; welke categorieën zijn werkbaar voor een goede indeling van de klachten; hoe precies moet de categorisering zijn; welke gegevens zijn wenselijk en welke noodzakelijk.

6. Op te leveren eindproduct:

a. door de onderzoeksploeg:

Een rapport van de grondige studie. Dit rapport moet de volgende componenten bevatten: domeinanalyse, functionele analyse, behoeftanalyse, EER-diagram (Enhanced Entity Relationship) en conceptueel databankschema.

Een nieuw geïntegreerd dossierbeheersysteem.

De wetenschappelijke ploeg moet instaan voor de beschrijving van de criteria die in de databank moeten voorkomen op basis van de noden van het Centrum en indicatoren opstellen die het mogelijk maken om vergelijkingen te maken op nationaal en internationaal vlak. Dezelfde ploeg moet ook, gedurende een testperiode van 6 maanden, instaan voor de opvolging van de prestaties en het beheer van het nieuwe registratiesysteem.

b. Voor de Openbare instelling

Een webgebaseerd databank/registratiesysteem die de geografisch verspreide meldpunten in staat stelt om de meldingen aan de hand van ondubbelzinnige classificatie van de verschillende discriminatiegronden in te voeren en standaardrapporten te laten genereren (geanonimiseerde gegevens)

Door de verwezenlijking van dit project zal het Centrum beschikken over een krachtige klachtendatabank die het ook mogelijk zal maken om precieze informatie te leveren voor onderzoeken en statistieken op nationaal en internationaal niveau.

7. Valorisatie van het eindproduct

a. Voor de openbare instelling: implementatie van het eindproduct in haar eigen werking

De invoering van deze databank zal het enerzijds mogelijk maken om het beheer van klachten te rationaliseren en zal anderzijds de basis vormen voor het jaarverslag (voorzien door de wet), het opstellen van statistieken en het formuleren van aanbevelingen voor de overheden met het oog op de verbetering van wetten en reglementeringen.

b. voor het 'publiek': toegangsmodaliteiten tot het eindproduct voor onderzoekers en het groot publiek

Deze geanonimiseerde databank zou bijzonder nuttig kunnen zijn voor personen en instellingen die onderzoek verrichten (in het bijzonder sociologisch of juridisch) naar de verschillende discriminatiegronden waarvoor het Centrum bevoegd is. Het opstellen van vergelijkbare indicatoren op nationale en internationale schaal zal het mogelijk maken om een voortrekkersrol te spelen op het internationale terrein.

8. Timing, planning van uit te voeren onderzoekstaken toegekend budget

a. timing van activiteiten:

1 september 2008 tot 28 februari 2010 (18 maanden)

b. planning van activiteiten

Te bespreken met de wetenschappelijke ploeg

9. Bijzondere voorwaarden

a. Suggesties voor de samenstelling van het begeleidingscomité:

- Minstens twee gespecialiseerde juristen moeten bevatten;
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen;
- Hoge Raad voor Justitie;
- Kruispuntbank der Sociale Zekerheid;
- Onafhankelijke databankexpert;

b. Geheimhoudingsclausule en intellectuele eigendomsrechten:

Te bespreken met de ploeg

c. Aanwezigheid van de onderzoeksploeg in de instelling

Niet vereist